

LA FARGA

REVISTA DE SALT

ANY XIV - NÚM. 136-DESEMBRE/92

MATEU RIERA.

El català podrà utilitzar-se al Senat un cop l'any, quan es faci balanç sobre l'estat de les autonomies

EL PUNT/29-X-92

No sabem si la notícia és perquè els catalans ens n'alegrem o ens donem el sant sentiment. Resulta que després de 15 anys de democràcia i de Constitució s'ha aconseguit que el català, la nostra parla, es pugui fer servir **una sola vegada a l'any**, i encara al Senat, però de cap manera al Congrés de Diputats. Si no és per plorar...!

I per més "Inri", resulta que el Partit Popular, gran defensor ara de les autonomies, diu que si es porta a terme aquest acord, gairebé segur que presentarà un **Recurs d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional**. És que algú fora de Catalunya... realment ens entén?

El Partit Popular contempla la possibilitat de presentar un recurs d'inconstitucionalitat si prospera l'acord subscrit pels grups parlamentaris Socialista, Català i Basc sobre l'ús del català al Senat. Segons dirigents del PP, el pacte oblida que la Constitució "recull l'existència d'una llengua oficial, que és l'espanyol".

L'Ajuntament i La Farga denuncien errors de localització de Salt en mapes, plànols i documents

DIARI DE GIRONA/29-XI-92

En vies d'esmenar errors?

La feina mal feta s'ha de corregir, i en aquest sentit sembla que, per ara, les denúncies que va fer la nostra Revista sobre la localització de Salt en diversos plànols i mapes, de moment no ha caigut en sac buit. El tema s'ha tractat en ple, a preguntes d'un regidor de l'oposició, i sembla que l'alcalde farà personalment un seguiment dels errors que fan editorials i particulars. Esperem que la pregunta **ON ÉS SALT?** no s'hagi de fer gaire vegades, almenys, a Catalunya.

LOCAL

Nota per als col·leccionistes de La Farga

Amb aquest número de desembre, ja podeu enquadrar el **VOLUM NÚM. 7 de la Revista LA FARGA**.

Aquest volum comprèn els números que van des del gener de 1991 (n.º 118) fins al desembre de 1992 (n.º 136).

- * "Bus de les professions". Informació de noves professions. Departament d'Ensenyament de la Generalitat. Pl. Lluís Companys. 11-16 de novembre.
- * Concurs social de fotografia de tema lliure, en blanc i negre, color i diapositives. Agrupació Fotogràfica de Salt. Fins al 6 de novembre.
- * Curset de màgia per a nois i noies. Ateneu Saltenc de Can Panxut. Novembre.
- * Exposició d'arquitectura i ceràmica a càrrec del Col·legi d'Arquitectes de Girona. Museu de Salt. 9-29 de novembre.
- * Cinema amb la pel·lícula "Els amos del temps". Ateneu Saltenc de Can Panxut. Organitza: Grup Rialles.
- * Castanyada i audició de sardanes a càrrec de la Cobla de la Bisbal Jove. Organitza: Salt Sardanista. 8 de novembre.
- * Exposició de brodats lagarterana, per Carme Muñoz. Les Bernardes. Novembre.
- * Curs de comunicació i vídeo, Les Bernardes. Novembre.
- * Jocs Esportius Intermunicipals (Girona-Salt-Sarrià). Patronat d'Esports. Pavelló Municipal d'Esports. A partir del 16 de novembre.
- * Curs de Dietètica. Les Bernardes. Novembre.
- * Curs de cuina de Nadal. Les Bernardes. Novembre.
- * Teatre a Can Panxut: "Joc de dames", pel Grup Safareig Teatre de Salt. 20 de novembre.
- * Teatre a Can Panxut: "Fora de mar", pel Grup Safareig Teatre, de Salt. 22 de novembre.
- * Cicle de conferències informatives i de debat sobre "La reforma educativa a Salt". Les Bernardes. 9-16-23-30 de novembre. Organitza: Ajuntament de Salt.

Restaurant La Brasa

Tel. 23 14 15

*Bon pa, bon vi, bona taula i bona brasa
són senyal de bona casa.*

Bar L'ESPILMA

Tel. 23 20 20

Major de Salt, 260 - Salt (Girona)

**SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA
EN FERRO I ACER INOXIDABLE**

MOBRA, S.A.

*Canals per a la construcció i lampisteria
Doblat de xapes i tallis*

**TALLER: Camí antic de Salt a Vilablareix
Tel. 23 53 17**

LA FARGA/Revista de Salt.

EDITA/Casal de Jubilats de Salt.

DIRECCIÓ/Josep Cristòfol i Darné.

COORDINACIÓ/M.ª Helena Romagós.

CONSELL DE REDACCIÓ/

Josep Cristòfol i Darné, Guillem Terribas i Roca, Lluís Mateu i Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes, Martí Fita i Casals, Miquel Àngel Ferrés i Fluvià, Agapit Alonso i Pont, Sebastià Parra i Nuño, Àlicia Vila, Xavier Alberch i Fugueras i Salvador Sunyer i Aimeric.

COL.LABORACIÓ HABITUAL/

Antoni Brugués, Pitu Geli, Josep Guardiola, Eva Escuin i Dilmé, Pili Fernández, Biblioteca Municipal Jaume Ministral i Masia i Josep Boó.

COL.LABORACIÓ EN AQUEST N.º/Ramón

Torramadé, Anna Bonal, Salvador Sunyer, Josep Boo, Món-3 i Jordi Arbonès.

COMPAGINACIÓ/Xarli Terribas i Roca.

CORRECCIÓ I ESTIL/Toni Ruscaleda.

FOTOGRAFIA/Jaume Ollé i Martí Artalejo.

DISTRIBUCIÓ/Pitu Geli.

ADMINISTRACIÓ/Joaquin Boada i Reig.

TIRADA/1.500 exemplars.

REDACCIÓ/Passeig Verdaguer, 1

Tels. 23 04 98 - 23 85 78

IMPRESSIÓ/Impremta Pagès, S.A.

C/. Eixampla, 8 - tel. 42 01 07 - Anglès.

DIPOBIT LEGAL/GI-356/79

SUBSCRIPCIÓ ANUAL/1.200 ptes.

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NECESSÀRIAMENT AMB LES OPINIONS EXPRESSADES AMB ELS SEUS ARTICLES SIGNATS I QUE PUBLIQUEM ÍNTEGRAMENT RESPECTANT L'OPINIÓ DEL SEU AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS ARTICLES, SEMPRE I QUAN S'INDIQUI CLARAMENT LA SEVA PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

Què farà Bill Clinton, nou president d'EE.UU?

El dia 20 de gener de l'any vinent, Bill Clinton prendrà possessió com a nou president dels EE.UU. d'Amèrica.

Fa un any, si algú ho hagués previst segurament li haurien dit de tot. En aquells moments George Bush gaudia d'una àmplia popularitat com a estadista. I gairebé, segons els sondeigs, el 90% de la població nord-americana estava disposada a reelegir-lo.

No obstant això els èxits de Bush en política exterior (continuació de la política de Reagan en desarmament), nous tractats comercials i de pau amb la nova CEI, caiguda del mur de Berlín amb el paper destacat de Gorbaxov, triomf en la Guerra del Golf..., eren contrarrestats per la recessió econòmica que patia el país. Si bé Bush era admirat pels polítics de les primeres potències, a casa seva no se'n sortia econòmicament.

El dèficit comercial de l'Estat, els impostos, els conflictes socials (recordem el cas de Los Angeles), la violència als "guettos" negres, l'augment de diferències entre rics i pobres, alhora que desvertebrava l'estabilitat de la classe mitjana van crear un pòsit en contra l'administració Bush, en la qual cada vegada es confiava menys per resoldre els problemes del país.

Bush va anar perdent popularitat mentre que Clinton, un semi-desconegut en la política americana, malgrat que era governador d'Arkansas, anava agafant posicions en la carrera nord-americana com a candidat demòcrata.

Bill Clinton va centrar el seu missatge en el canvi i en l'empobriment de les classes mitjanes. Va oferir un missatge

obert a l'opinió nord-americana, més ampli en l'entroncament de les posicions demòcrates: (drets humans, drets socials, defensa de les minories...) iva parlar de reduir despeses militars (la guerra freda s'havia acabat), per dedicar-les a l'economia productiva. Sembla retornar l'estil Kennedy que dècades enrera va impactar la societat americana.

El 4 de novembre passat Clinton guanyava a Bush la partida. Feia dotze anys, des de Carter, que els demòcrates no trepitjaven la Casa Blanca...

Què farà ara Clinton? Quin canvi es produirà en les relacions internacionals (Europa, Orient Mitjà, Sud-Amèrica, Cuba, etc.). Les seves promeses seran reals o eren simplement formes externes que el poble americà esperava sentir? Farà dels EEUU una societat més oberta, menys agressiva, més solidària, menys imperialista?, o serà un simple maquillatge... En tot cas sempre s'ha de donar a tot governant un temps de confiança.

Però en el fons cal pensar que els presidents d'una nació no són pas del tot lliures. Que hi ha la maquinària del poder, les influències dels "lobbies" polítics i econòmics, les pressions de les grans multinacionals... I avui EEUU és l'única gran potència militar.

Caldria recollir aquí i tenir en compte les paraules que l'influent intel·lectual NOAN CHOMSKY ha dit fa poc en unes jornades celebrades precisament a la universitat de Girona. "Als EEUU només hi ha un partit, que és el partit dels negocis. El que passa és que té dues vessants: la republicana i la demòcrata.

Són paraules per fer-nos reflexionar.

SUMARI

ESPIGOLANT LOCAL	2	Nostre Nord	8	L'ALTRA IMATGE	
Nota per als col·leccionistes de La Farga	2	LA CAPSA DE VIDRE		A veure què ens duran a taula	16-17
RECULL EDITORIAL	2	Dels vells sons a la moderna sonorització	8	FINESTRA OBERTA	
Què farà Bill Clinton, nou president d'EE.UU?	3	IMATGES		Món-3. Univer. pel Tercer Món	18-19
OPINIÓ		Publicitat	9	D'ACÍ-D'ALLÀ	
Notes a part	4-5	IRIALLES D'AQUÍ		L'aigua de Sant Antoni	20
LA TRIBANA		La moto de Papà Noël	9	LOCAL	21
La botiga al carrer	6	CULTURA		CLUB PETANCA SALT	
EL DIAMANT DE LA PLAÇA		Catalunya i les seves monedes	11	Activitats del Club	22
Somnis de Nadal	7	CONTE DE NADAL		CAGAFERRO	
POESIA		Carta del cel	12-13	L'acudit foll	23
		TIEVA/MEVA		CAP i POTÀ	
		Marc Aguilar i Bel Bosch, guanyadors del premi Just Casero	14-15	Assetjada pels fills	23
				COPSAT AL VENT	
				Una historieta	23

Notes a part

Els números 131 i 132 de la Revista La Farga dels mesos de juny i juliol d'aquest any publicaven uns reportatges del poble veí de Sta. Eugènia, com anteriorment havia fet amb d'altres pobles veïns.

Dóna la casualitat que aquest passat hivern, repassant l'arxiu municipal de Salt, em vaig adonar que entre Sta. Eugènia i Salt hi havia hagut unes relacions més íntimes que les pròpies del fet del veïnatge o de les relacions necessàries de pas d'anada i tornada de la capital. Encara avui, ningú de Salt diu el barri, sinó el poble de Sta. Eugènia.

Segons el llibre d'actes dels "Plens" municipals de Salt (8-12-1866), s'acorda: Pagar 27 ptes. que es va gastar l'alcalde quan estava pres junt amb l'alcalde de Sta. Eugènia. L'alcalde de Salt era Joan Ciurana.

L'any 1871: L'ajuntament de

Sta. Eugènia demana la segregació del districte escolar de Salt.

(6-3-1886) Donar compte de l'expedient presentat pels veïns de Sta. Eugènia demanant l'agregació del seu municipi al d'aquest districte. Es posa a exposició pública durant 15 dies per saber l'opinió dels veïns de Salt.

Anotarem que els llibres d'actes comencen l'any 1858 i, per tant, no queden reflectides possibles relacions anteriors. "Libro de Acuerdos entre el Sr. Alcalde y Ayuntamiento y Contribuyentes del mismo pueblo de Salt". Amb aquest títol i el número 200 comença l'arxiu que es conserva a l'Ajuntament. També cal dir que falten moltes actes d'anys intermedis.

Per ampliar aquestes informacions he intentat esbrinar què deien les actes de l'Ajuntament de Sta. Eugènia dipositades a l'arxiu

municipal de Girona, amb l'inconvenient que no hi ha cap llibre d'actes dels anys 1866 ni 1886, en canvi, com a nota curiosa, queda anotada aquesta proposta del 7-9-1856 (és anterior als llibres que es conserven a Salt) "Es publica en el Butlletí Oficial de la Província, n.º 94, una instància que presenta Joaquim Reixach en representació de D. Felip Borrell, demanant informació per a la construcció d'un canal de navegació, d'utilitat pública, denominat Canal Nord de Catalunya. Els 4 contribuents més rics del poble s'hi oposen.

Referent a l'empresonament de l'alcalde de Salt, tampoc he aconseguit cap diari d'aquelles èpoques a la biblioteca de la casa de Cultura de Girona. Consultant, però, el fons del Govern Civil dipositat a l'arxiu de St. Josep, de la Generalitat, en el llibre de nomenaments

LA TRANSFORMACION DEL MITO

NUEVA GAMA LANCIA DELTA

Para LANCIA renovar al mítico DELTA, era un reto. Y lo hemos conseguido, desarrollando un automóvil con un espíritu nuevo, exclusivo, con poder. Desde la nueva versión LX con un motor de 1.500 cc, hasta la agresividad del nuevo HF INTEGRALE 16 V. La nueva gama DELTA llenará de satisfacciones a los que consideran que conducir es un placer.

LA DIFERENCIA DE VIAJAR EN LANCIA

TURIS-AUTO

Ctra. Barcelona, 16 - GIRONA

CONCESSIONARI

LANCIA

GARATGE INTERNACIONAL

Servei Oficial Postvenda i Recanvis

Ctra. Girona - Anglès (Aïres Salt) Tel. 24 30 62

Carrer de Baix de Sta. Eugènia de Ter. (Foto: Jaume Ollé)

d'autoritat, hi consta que l'alcalde de Sta. Eugènia (1865-1867) era Josep Falgueras. També repassant el llibre de registre de correspondència queden anotats aquests escrits: (12-9-1866) A l'alcalde de Bescanó per a que es presenti amb l'alcalde pedani de Montfullà davant el fiscal militar. A l'Ajuntament de Salt per a que es presentin alguns regidors. A l'Ajuntament de Sta. Eugènia per a que es presentin alguns veïns d'aquella població.

Per la proximitat de les dates es podria entendre que l'empressonament podia tenir relació amb aquestes citacions. Eren temps de revoltes polítiques, tan freqüents al segle XIX, i més amb els fets de la "Gloriosa", que van portar a l'ab-

dicació d'Isabel II.

Quan a la segregació escolar, consta en els llibres dels dos pobles. A Sta. Eugènia elegeixen per a la "incompleta escola" (es va acabar el 1878) creada recentment, el professor Salvador Pardàs, que va prendre possessió-es varen presentar 4 aspirants a la plaça- el 15 de gener de 1872. A Salt la primera mestra és Catalina Bofill, que és nomenada el 6-8-1860, i l'Ajuntament tampoc té local per a escola i el rector fa una crida per a poder aconseguir-lo. El primer mestre de què parlen les actes és de Tomàs Roig, que el 16-2-1867 se l'autoritza perquè obri una escola d'adults.

Quan a l'annexió que demanaven els veïns de Sta. Eugènia, no

he pogut esbrinar res més, falten els llibres d'actes d'aquell poble i a l'arxiu de Salt no he trobat cap més referència.

Tornant al projectat Canal Nord de Catalunya, alguna cosa hi devia dir Salt. Catalunya es trobava en plena expansió industrial i els mitjans de comunicació eren força deficitaris.

També caldria destacar l'esperit emprenedor que guiava aquells promotors, fins i tot ara, amb la maquinària existent, seria considerada com una obra faraònica, tenint en compte que no és precisament planer, el nord de Catalunya.

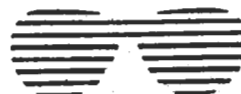
R. Torramadé

Cristalleries Girona S.A.

Ctra. Sant Feliu, 22 - Tel. 21 38 16 - 17007 GIRONA
C/. Lorenzana, 41 - Tel. 20 29 90 - Fax 22 02 21
17002 GIRONA

LES MILLORS ULLERES I LENTS DE CONTACTE
AMB GARANTIA DE SALUT
ATENCIÓ A LES PROMOCIONS

OPTICA

SALT

GRUP FARMAOPTICS

Àngel Guimerà, 75
Tel. 23 36 45
17190 SALT

La botiga al carrer

Quan els cotxes no s'havien fet amos, encara, del nostre poble, i la majoria dels carrers del Barri Vell eren zones de vianants...

No és cap conte, però ara ens trobem ben al revés. Els cotxes tenen prioritat i guanyen terreny inclús en zones que dintre el Barri Vell haurien de ser considerades a preservar de l'ocupació automobílica.

Els arbres es varen tallar tota vora de les carreteres "perquè eren un perill pels automobilistes". Va ser el primer tribut també en el nostre poble.

Quan les ciutats s'han adonat que necessitem carrers sense cotxes, carrers que siguin comercials encara que no hi puguin circular els vehicles motoritzats. Ara en diuen "zones de vianants". Zones on no es pot anar fins a la porta mateix amb el cotxe.

La botiga al carrer és un altre "invent" perquè la gent s'acostumi a passejar pels carrers comercials, per acostar-li els productes que necessita comprar, o per fer-li comprar els que no necessita.

Ben cert que la botiga al carrer no és cap "invent" d'última hora. Només és l'intent de retornar a una pràctica habitual i ben nostrada, que feia de les voreres i carrers una prolongació de l'oferta de les botigues, o del treballador d'alguns oficis artesanals.

Feu memòria els que ja teniu edat per tenir-ne:

A Ca la Cotillaire treien les olles i cassoles al carrer Galan i García Hernández, actualment Carrer Major, quan arribava la Festa Major. També les espartenyas de treneta tenien el seu lloc a la façana.

El ferrer ferrava els cavalls estacats a la façana de la ferreteria.

El baster cosia o feia matalassos davant del seu obrador.

Les botigues de fruita i verdures omplien les voreres de color amb els primers fruits de la temporada.

Els cistells dels hortolans sempre oferien en el cancell o l'entrada, el més bo i millor dels nostres horts.

El boter fonava les botes a la vorera i encenia un foc a l'interior per reprendre i fixar les dogues.

Tot això i d'altres feines que també recordareu es feien als nostres carrers, perquè formaven part del nostre medi natural i compartien aquest espai amb els vianants i els vehicles.

Avui hi ha botiguers que opinen que cal aixemplant els carrers i estrenyer les voreres per tal que els cotxes tinguin més espai, i d'altres més entenimentats que volen amples voreres amb arbres i jardins, que ofereixin acolliment al possible client.

El Meneró del Rec

Restaurant Cafeteria

Batejos - casaments
Menú per a estudiants

Dr. Ferran, 16 (cant. Torras i Bages) Tel. 24 01 99
17190 SALT

HONDA
MAQUINARIA

ROBERT TORRENT, S. A.

Venda i reparació de Maquinària
Agrícola i Jardí

CONCESSIONARI:

BOTIGA: Cerverí, 9
Tel. 20 84 31
GIRONA

TALLER: C/da N-II, 25
Tel. 21 96 05
SANT JULIA DE RAMIS

Somnis de Nadal

Aquest Nadal he somiat un arbre amb vuit branques, que corresponen a vuit somnis:

1) He somiat que des d'ara els nens seran escoltats, els avis seran respectats i a les cases regnarà el diàleg en els matrimonis i la comunicació amb els veïns.

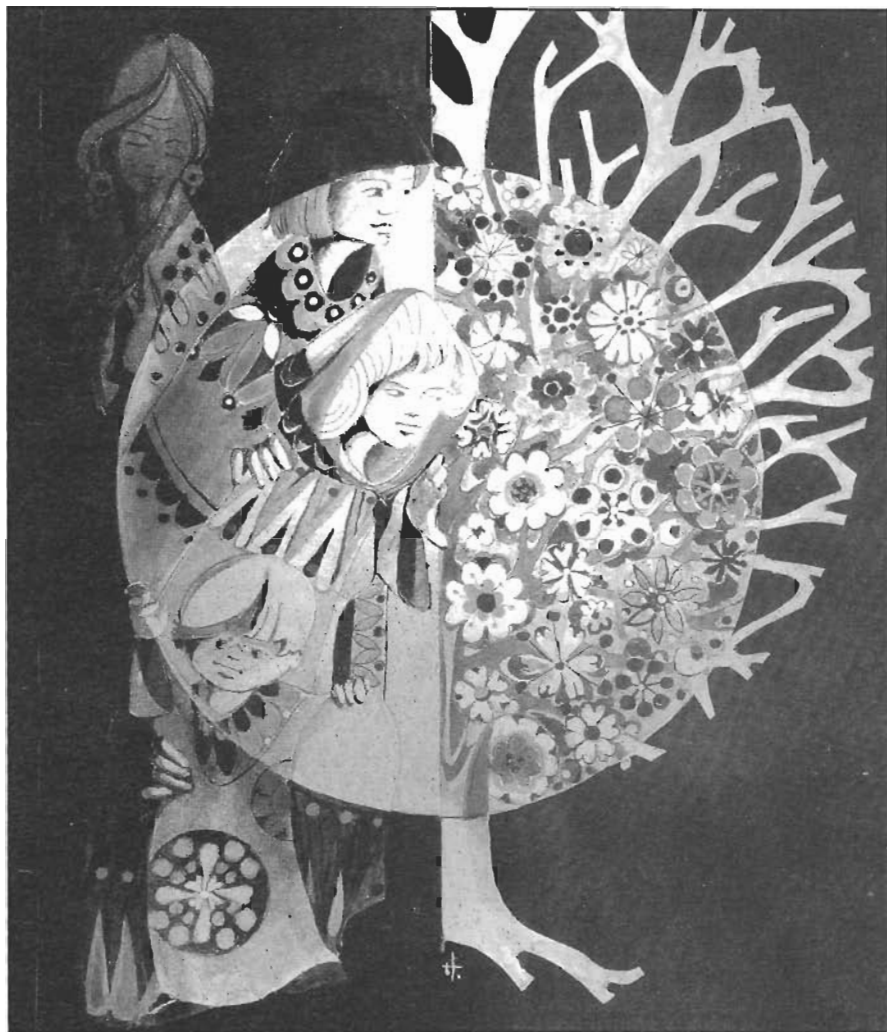
2) He somiat que s'acabava la corrupció al nostre país i que els càrrecs públics actuaven amb un gran esperit de servei, afavorint en tot els més necessitats. Fins i tot els mitjans de comunicació havien d'esforçar-se a trobar notícies perquè no hi havia cap desfalc.

3) He somiat que, per fi, a l'antiga Iugoslàvia es segellava la pau i tant els serbis com els croats havien après per sempre la lliçó. En el somni, Europa feia un paperàs com a intermediària.

4) He somiat que les cadenes de televisió del nostre país eren lliures, formatives i que rivalitzaven en qualitat. Que la gent havia abandonat el "zapping" i seleccionava prèviament el que volia veure. Ja no feien dibuixos animats violents per als nens ni concursos idiotes.

5) He somiat que la gent havia redescobert la natura com el lloc més "natural" per a viure. Que tothom podia viure enmig d'un espai no agressiu, amb vegetació i sense fresses.

6) He somiat que tothom tenia feina i que els joves podien escollir allò que estimaven per a

poder-s'hi dedicar. Que els jubilats de la primera volada enriqueixen la col·lectivitat i s'oferien com a voluntaris per a un munt d'accions positives per a ells i per als altres.

7) He somiat que les llengües minoritàries i les nacions sense estat rebien un tracte de favor, i que finalment els seus habitants se sentien lliures.

8) He somiat que s'acabava la xenofòbia a Europa, la prepotència

als USA, el domini dels interessos crematístics i la misèria al Tercer Món.

M'he despertat i he vist que havia de tornar a la crua realitat; que calia lluitar amb totes les persones de bona voluntat perquè els somnis arribin algun dia a ser possibles. Aquest serà l'autèntic arbre de Nadal; el que ha de créixer encara més amb l'ajuda de tots.

Miquel-Àngel Ferrés

OPTICA TARRUS, S.A

Jaume Tarrús i Galter

Òptic diplomat
Llicenciat en Ciències Físiques

Sta. Clara, 54 - Tel. 21 37 50 GIRONA
Dr. Ferran, 1 - Tel. 23 06 61 - SALT

**Descompte del 10% per a Jubilats
socis del «Casal de Jubilats»**

mister
Sofà

GRAN CENTRE GIRONÍ DEL TRESILLO

Ctra. Barcelona, 240 - Tel. 20 82 14 (l'Avellaneda)
17001 GIRONA

Nostre Nord

Som d'una terra
que vessa abundor
i amb força s'aferra
lluir el seu guardó.

Cridant molt s'afanya
amb gestes i veus
l'eterna campanya
dels drets, que creu seus.

Amb alegre missiva
entona els seus cants,
de gent molt activa
que creu en l'avanç.

Paraules i gestes
treball i ressò,
amb glòries incertes
resant el pregó.

No vol l'esqueixada
de prats o camins,
voluntat asserenada
en l'encert de confins.

Recorda desfetes
de terres damunt...
corrent les fronteres
i resant els difunts.

Escolta els clamors
escolta'ns els cants,
quan formen valors
de gent que és constant.

Tenim la certesa
que nostre cor és ben teu
si vencem la tímidesa
de no donar-te l'adéu.

Paraules i gestes
treball i ressò
amb glòries ben certes
resem el pregó.

Anna Bonal

Dels vells sons a la moderna sonorització

El so és la sensació produïda a l'òrgan de l'oïda pel moviment vibratori dels cossos, transmès a l'orella per un medi elàstic, ordinàriament l'aire. El so va lligat a impulsions que ocorren regularment, en oposició a soroll -impulsions irregulars o confuses.

No fa massa temps teníem, aquí, un bon nombre de sons ben harmoniosos que donaven una molt bona característica al poble.

Així podem dir que en un primer moment hi havien els pics i repics de la campana de les fàbriques, a fi d'avisar els treballadors per anar al seu torn. De les batallades de les campanes de l'Església Parroquial, de les Bernardes i de Sta. Clara. Del xiulet del tren d'Olot. Dels pics i repicó que havia de fer, amb el picaporta, qui volia trucar a casa d'algu. Del martelleig constant sobre l'enclusa a casa del manyà. Del xiulet de l'esmolador que anunciava la seva presència al carrer. El dringar dels cascavells de la mula. El tut del nunci per avisar els veïns. El batement de la llana, aflojant-la a cops de bastó, en refer un matalàs. El xiuleig de les sirenes de les fàbriques, etc..

També hi havia el xerricar dels carros, ja que sovint bategava la roda, i l'eix, en no estar exactament ajustada ni greixada. Un altre soroll era el que feien els vells cotxes de línia quan sortien/arribaven a la parada, etc.

I amb els anys la sonorització del poble ha canviat, ara ja no sentim el martellejar del rellotge del campanar, ni el xiulet de l'esmolador, ni el bategar dels carros, etc.

Ara els sons acústics són les alarmes que es disparen, els claxons dels cotxes, els sorolls estridents d'alguna motocicleta, el brunzit dels avions que travessen NS el poble, etc.

Avui dia, aquells vells sons i sorolls han estat reemplaçats per sorolls més estridents i fresses i brogits, i en conseqüència per una nova sonorització.

Undara

LA FARGA - Revista de Salt

Passeig Verdaguer, 1 - 17190 SALT

Nom i cognoms.....

Adreça.....Teléfon.....

Codi Postal.....Població.....

D.N.I.....Professió.....

Desitjo subscriure'm a "LA FARGA- Revista de Salt", editada pel Casal de Jubilats de Salt, i faré efectiva la subscripció anyal de 1.300 ptes. (per a l'any 1992), per mitjà de rebut bancari.

Signatura

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Senyors:

Els agrairé que, amb càrrec al meu compte/llibreta, atenguin els rebuts que els presenti el Casal de Jubilats de Salt, anyalment, per a la subscripció a "LA FARGA- Revista de Salt"

Titular compte/llibreta.....

Banc/Caixa.....

Agència/Adreça.....

Número de compte/llibreta.....

Signatura

Publicitat

En una societat de consum com la nostra, és forçosament necessària la publicitat. No solament per donar a conèixer un producte, sinó també per subsistir. Per exemple, aquesta revista, La Farga, necessita la publicitat per poder sortir cada mes i al soci del Casal no li costi cap diner rebre-la a casa seva. Per tant, és necessària la publicitat.

tele pública no li entren els diners que necessita per mantenir el mostre que durant tants anys ha anat creant burocràticament. Això ha comportat que té menys publicitat a un preu més baix i amb uns costos més elevats. I així ara tenim una televisió pública que continua fent anuncis i, a més, hem de suportar del pressupost de l'estat el dèficit que té.

rials entre altres subproductes, ja que segons ells, això és el que vol el públic. I per contra, la pública, per no perdre audiència i publicitat, es dedica a imitar i rebaixar els seus continguts (que mai, tot s'ha de dir, han estat gaire elevats).

Amb tot això ens hem quedat amb una televisió pública amb anuncis, que té dèficit i al mateix temps amb una programació de te-

A la tele, la de sempre, la pública, hi ha hagut publicitat. Era una manera de mantenir un mitjà públic sense que al consumidor li costés cap diner (o així ens ho han venut durant molt de temps).

Amb l'arribada de les teles privades, la cosa s'ha complicat, o sigui, que allò que només tenia la pública, tota la publicitat que calgués i més, ara s'ha de repartir i a un preu més baix.

Això ha comportat que a la

Per tant, ara tenim unes privades que no paren de fer publicitat entre programes (o fan programes entre publicitat?) i una pública que també fa publicitat i que, a més, l'hem de mantenir.

Però la cosa no acaba aquí. Ja que per poder mantenir les audiències i al mateix temps la publicitat, les privades han tret imaginació i s'han muntat concursos amb publicitat infiltrada i a fer pel·lícules (les més comercials possibles) i se-

levisió comercial.

I per acabar, una nota curiosa. Us heu fixat en la quantitat d'anuncis que ara surten en els diaris anunciant els programes "estrella" de cada televisió, inclosa la pública? Durant molt de temps els diaris donaven gratuïtament i com un servei la programació de la tele. Ara, a més, hi foten peles. Almenys algú hi ha sortit guanyant.

Guillem Terribas i Roca

RIALLES D'AQUÍ

La moto de Papà Noël

Abans, per repartir les joguines durant la nit de Nadal, Papà Noël feia servir un trineu arrossegat per quatre rens.

Quan arribava a la terra, tothom el coneixia. El carnisser li deia:

- Bona nit, Papà Noël! Us guardo una cuixa de gall d'indi per dinar!

La fornera li deia:

- Bona nit, Papà Noël! Us guardo llenya per fer foc quan haureu acabat!

I molt content, Papà Noël començava a repartir joguines tot xiulant.

Ha passat molt de temps i Papà Noël cada cop té més feina perquè cada vegada hi ha més nens. Per això ha decidit d'abandonar el seu vell trineu i deixar els seus rens en un jardí, al damunt d'un estel.

Els ha substituït per una moto espacial, és molt més ràpida! Però aquell vestit tan gran que porta li fa nosa. Continuament li cau la caputxa. I la barba li queda a mercé del vent i li tapa els ulls per conduir. Així que Papà Noël ha decidit de substituir aquell vestit vermell tan bonic per una caçadora de pell i la seva caputxa per un casc de motorista. Després,

s'ha tallat la barba blanca.

Però resulta que aquesta nit de Nadal, quan Papà Noël arriba a la terra, té una avaria a la moto. Papà Noël corre cap a casa del seu amic el carnisser.

Correu! Telefoneu al mecànic, la meua moto s'ha avariada i no puc continuar la meua feina de Papà Noël.

El carnisser es posa a riure:

Què heu de servirós, el Papà Noël. El conce molt bé...! no té moto. Va en un trineu autèntic arrossegat per quatre rens, marxeu, marxeu!

Llavors, Papà Noël, se'n va a veure la fornera. Però la fornera es posa a riure:

Què heu de servirós, el Papà Noël! El conce molt bé... No porta pas caçadora de pell ni casc de motorista. Porta un vestit vermell preciós amb una gran caputxa. Marxeu, marxeu!

Llavors, Papà Noël se'n va a veure el llenyataire. Però el llenyataire es posa a riure:

- Què heu de servirós, el Papà Noël! El conce molt bé... Té una barba blanca molt llarga. Marxeu, marxeu!

Llavors, Papà Noël es posa a plorar dins el seu casc. Un velllet que passa

per allí li pregunta:

- Per què ploreu?

- Sóc el Papà Noël. Però ja no em concix ningú des que he substituït el meu trineu per una moto, des que he canviat el meu vestit vermell per una caçadora de pell i un casc de motorista, i des que m'he afaitat la barba blanca.

No es gens estrany! diu el velllet. Un Papà Noël ha de semblar un veritable Papà Noël! Teniu, em tallo la barba i us la dono. Enganxeu-vos-la a la barbeta tot esperant que la vostra us torni a créixer i torneu-vos a posar el vostre vestit vell.

Papà Noël obeeix: es treu un xiulet de la butxaca i bufà ben fort. Al seu jardí, en un estel, els rens senten la crida. Salten per l'espai, estirant el trineu a galop.

Quan arriben a la terra, Papà Noël torna a ser un autèntic Papà Noël. I, ben content, continua el repartiment de joguines tot xiulant, tal com ho havia fet sempre i tal com ho farà per sempre més.

Eva Escuin i Dilmé
Extret de "Mil anys de contes"

**Catalunya i les
seves monedes**

**CATALUNYA
I LES SEVES
MONEDES**

Aquest és un llibre que ha estat escrit i autopublicat per un saltenc: Pere Cantón i Playà.

El llibre és un recull de totes les monedes encunyades a Catalunya al llarg dels diferents períodes històrics: des dels Grecs, Íbers i Romans fins a l'ocupació Napoleònica i els Borbons.

També fa esment d'un resum històric de cada període. Està molt ben imprès.

Des de la Revista LA FARGA, el volem donar a conèixer i fer-ne difusió.

Opel millor que mai!

AGENT OFICIAL PER A SALT

GUDAYOL
AUTO-TALLER S. A.

EXPOSICIÓ I VENDA:

Carrer Major, 156
Telèfon 24 20 43
17190 SALT

CARTA DEL CEL

- CONTE DE NADAL -

Que la carta venia de molt lluny (del cell) ho deia ben clar. "Remitent: CEL. - Direcció General d'Afers Exteriors. - Carrer de l'Altre Món".

El carter se la trobà a les mans sense adonar-se'n enmig d'un munt de felicitacions nadalenes, cartes dels bancs als deutors i propaganda dels supermercats. Era un sobre extraordinari no sabies ben bé perquè! Color indefinit, format indefinit, perfum indefinit i una lletra, renoi que definida, brillant i enlluernadora de tan clara com era. Una carta celestial, certificada amb tots els ets i uts i urgent! De moment sabiem d'on l'enviaven -encara que desconeguéssim qui ho feia- i que tenien pressa.

Del destinatari n'anàvem a les palpentes. El nom (i els cognoms?) tenien un deix estrany, sonaven a estrangers. Deien: "Sr. GENHE-ROB-DEL-TOT. Carrer: BO-NAVOLUN-TAT, s/n. SALT.

Salt, sí que quedava clar. La resta deixà el carter bocabadat i perplex. Algú del poble es deia un nom tan estrofolari i enrevessat? Ell, que se sabia de memòria noms i adreces de tots els vilatans, no el coneixia. Decidit a aclarir-ho si podia-perquè per això el mal pagaven, començà a preguntar de casa en casa, de botiga en botiga, d'un pis a l'altre... i res. Llegien el sobre, se'l miraven de davant, de darrera i de perfil, alçaven els ulls espantats enlaire, els abatien tremolosos i responien invariablement: "No, no; no el conec".

Algú li va suggerir que el Sr. Rector, home d'edat avançada i d'estudis llargs, potser per les ressonàncies pseudo-bíbliques del nom o tal

volta per les relacions d'agent de l'altre barri al poble, en podria treure l'entrellat.

El mossèn s'ho va mirar i rumiar, tot esverat, amb lupa i ulleres dobles, remugà entre dents rareses i llatinades, clogué els ulls i sentencià:

"Sembla que deslligant les paraules i reordenant-les com en els mots encreuats, aquest nom podria dir: Sr. Generós del Tot, carrer de la Bona Voluntat, Salt. Ara vés a saber qui és, si és que hi ha algú amb virtuts tan excloents a casa nostra?

(I tot pensant que ell havia fet un vestit nou, el dia abans, tot retallant-lo, al capellà veí, i que a la festa de la parròquia de Vores-Vores havia engolit massa pollastre sense un trist record per als d'Abissínia), concloué honestament:

- "Jo no ho sóc pas. Serà de molt mal trobar. Hauríeu de fer-ne estat oficial de carta tan misteriosa. Jo la duria a la Casa de la Vila i demanaria per veure l'alcalde".

Dit i fet. Va anar a parar on van tots els papers amb vuits i nous i cartes que no lliguen: a l'Ajuntament. La primera autoritat va rebre el carter, se'l va escoltar amb la més gran curiositat, furetejà per tots cantons la carta, se la mirà cara al sol a través dels vidres i ordenà de tocar a sometent i de convocar ipso facto els regidors.

Reunit el ple en sessió extraordinària i urgent, després d'exposat l'afar, l'alcalde començà per deixar les coses netes per endavant amb el següent discurs:

"Senyores i senyors, jo declaro solemnement que no sóc el destinatari d'aquesta lletra per

moltes raons que no cal explicar, ja que tots les coneixeu a bastament".

Els regidors es miraven expectants i es comprenien de sobres. (Era del domini públic que l'alcalde feia passar molt justa de diners la seva dona perquè es malgastava els seus, i els que no ho eren, amb una entretinguda de ciutat). El regidor d'Ordre Públic insinuà de traspassar la missiva a la Policia de l'estat; el de Cultura, de retornar-la als orígens, però allà dalt qui la hi retorna?... I com?... Els edils, l'un rera l'altre, s'examinaren de generositat i declararen que ells no n'eren dignes de l'epistola celestial. En fi que, comptat i debatut, tornaven a ser al començament. Qui era el Sr. Generós del Tot, al poble?

Per últim, no havent trobat qui se'n volgués fer càrrec, varen acordar de cremar-la la nit de Nadal, a la foguera de mitjanit, abans de la Missa del Gall, a la plaça major.

L'agutzil va encendre primer un piló de paperassa ex-oficial i quan s'hagué abrandat hi llençà la carta comprometedora al moment que s'alçava un bufarut de mil dimonis, se l'enduia enlaire, per damunt de la gentada, i anava a caure a les mans d'en Jepic, un xicot que tenia la síndrome de Down... el vent cessà de cop, a la plaça el silenci es tallava, en Jepic obria els ulls, els seus pares ploraven, l'alcalde tossia, el rector movia els llavis... En Jepic per tota resposta exclamà feliç: "Nadal, Nadal!"

Salvador Sunyer
Cronista Oficial de la Vila

Marc Aguilar i Bel Bosch, guanyadors del premi Just Casero

El mes d'octubre passat es va donar a conèixer els guanyadors del XII premi Just Casero de narrativa curta. D'entre les obres que es van presentar, el jurat va escollir com a guanyadora "El carnisser inepte", de Marc Aguilar, i "Des-concert", de Bel Bosch. Tots dos són uns joves escriptors que tenen les seves arrels a Salt i que hi estan relacionats d'una manera més o menys directa.

En Marc és fill de Tossa, però els seus avis eren de can Xumeia, i ara fa classes de català al Mas Mota. La Bel és filla de Cal Ros-curt, i tot i que va marxar una temporada ja torna a viure a Salt. Malgrat aquestes coincidències tots dos són prou diferents i les obres que han presentat al concurs ho deixen ben palès. L'una mostra un bocí de la realitat, l'altra s'endinsa en el món personal i privat de l'individu; l'una vol distreure, l'altra apel·lar els sentiments i les emocions. En definitiva, dues obres ben diferents per un sol premi.

En Marc Aguilar ja confessa des de bon principi que el seu llibre no té cap intenció ideològica i que ha agafat un conflicte social que és actual -el xoc de la societat occidental amb la socialista- i l'ha fet servir com a pretext literari. "No vull fer cap revolució ideològica", afegeix.

Com és el teu personatge?

És un alemany de l'Est que arriba a una ciutat occidental i que s'hi integra adquirint tots els seus vicis. Al final es veu envoltat per unes circumstàncies que el converteixen en un assassí, en un canisser. Està en els nivells més baixos de la societat, en una situació d'injustícia i de desarrelament. De fet, però, ell no és el culpable del crim, sinó el sistema social en què es troba.

ha cap rerafons ideològic. Que hagi agafat aquest tema ja indica quelcom, però no m'acabo de mullar, ni de definir-me.

Quant de temps vas tardar per escriure "El carnisser inepte"?

Feia tres estius que hi estava treballant, però mai no tenia temps d'acabar-la. Finalment, aquest estiu m'he pres un descans i l'he enllestida.

Segueixes algun mètode determinat en fer les obres?

Foto: EL PUNT

I per què és inepte?

Perquè no dóna bé el cop.

No hi ha certa crítica social en aquest argument?

En tot el llibre no hi

Primer me les preparo, penso el tema i aleshores faig tot d'esquemes i fitxes en les quals específicament les connexions i les escenes, així com tot el desenvolupament de la narració. _Quan acabo a

questa primera part ja sé totes les relacions que hi haurà entre els capítols, els personatges i quan apareixeran. És un esquema mil·limetrat que després haig d'anar omplint amb el llenguatge. Aquest darrer és el més feixuc, ja que és qüestió d'hores si es vol fer bé.

Penses en el públic quan escrius o ho fas per tu?

Jo escric perquè un públic em llegeixi, però també quan t'hi poses és divertit. Intento buscar un llenguatge que pugui colpir el lector i que alhora sigui una narració distreta i atractiva, que quan es comença no es vulgui deixar. De totes maneres escric el que em ve bé a mi, si hagués d'escriure en funció de la demanda hauríem de plegar tots.

Per què?

Cada vegada hi ha menys hàbit d'agafar un llibre. La literatura està malament com tot l'art en general. Són productes de minories.

Què intentes expressar quan escrius?

Quan escric no ho faig sobre un tema que hagi estat transcendental per mi, sinó sobre alguna cosa que m'ha cridat l'atenció i que m'atrau. Jo no he d'explicar res de mi, no hi poso opinió. En "El carnisser inepte" hi ha vegades que el narrador parla i descriu els fets d'una manera que jo no ho faria mai. Em criden l'atenció coses puntuals, sobretot la manera que la societat d'ara s'aboca al consumisme.

"El carnisser i-

nepte" reflecteix aquest consumisme?

El personatge immigrant arriba a la ciutat occidental en busca de la llibertat, que identifica amb el fet de consumir, de tenir com més millor. Comença des de zero, des dels estrats més baixos i mira de sortir-ne, però no pot. Més aviat el que fa és enfonsar-se cada vegada més.

Què suposa per tu haver guanyat el Just Casero?

És un premi de reconeixement. Quan se'n concedeix algun se suposa que l'obra que l'ha rebut està bé. A la persona que guanya el premi sembla que se li doni una autoritat moral superior a la dels altres. I de fet, jo penso i sóc el mateix ara que fa un any. De totes maneres no pensava pas que fos tan pesat. Ara vull tornar a tenir tranquil litat per dedicar-me a escriure.

Quin tret destacaries en la teva manera d'escriure?

És molt plàstica, m'imagino escena per escena, com si fos per a una versió cinematogràfica. Aquest fet també ho facilita que el narrador que descriu l'acció no és omniscient, és una tercera persona que presencia els fets i que els explica.

I en el llenguatge què fas servir?

Miro que sigui molt precís. Crec que ara el català es va simplificant, perd riquesa i qualitat. Les construccions es desfan, es creu que el llenguatge com més simple millor, però amb aquesta postura es perden matisos. Considero, a més, que si es perd en el llenguatge també es perd en el coneixement. La meua és una reacció contra la simplificació del llenguatge.

Ara ja has guanyat el Just Casero, i després què?

Aconseguir el Just Casero era el meu objectiu de feia molt de temps. Jo escric des de vuitè d'EGB i des d'aleshores que m'he presentat en diferents concursos. En aquest ja m'hi vaig presentar dues vegades. Ara ja no hi tornaré, semblaria que ho faig pels diners. Ara aniré per un

Foto: EL PUNT

altre de més gran.

"Des-concert", en canvi, presenta unes característiques ben diferents. Té fragments que són una part de la vida de la seva autora, que accepta obertament que la música, i sobretot la de Tahúres Zurdos, és un element clau en aquesta i en totes les obres que ha escrit. De fet està convençuda que des que es neix el que primer influeix són els sons. "La música és una part de la meua vida. Escolto qualsevol música que sigui capaç de commoure'm". "Des-concert" explica la història d'algú que s'adorm en un concert de rock.

Què suposa "Des-

concert" per tu?

"Des-concert" és una obra que com ja diu el títol desconcerta. No és ni prosa, ni poesia prosaica, si és que existeix. Són petits bocinets de la vida d'una persona en la qual hi s'ona música. A més em suposa la meua autodescoberta. He trobat el

que avui dia no estan gens vistos. Ara es potencia el "tant tens, tant vals" i sincerament jo espero valer més del que tinc.

Què ha estat per tu quedar finalista en el Just Casero?

D'entrada els companys de classe et tracten amb més respecte, et fan preguntes i s'interessen per la teua obra. Pel que fa al premi, no són els diners i això és bo. Representa que els membres d'un jurat, valorats pel seu bon criteri sobre les coses, es reuneixen i donen i fan públic que una persona serveix per escriure. El Just Casero és un reconeixement públic de la teua feina i una manera d'enfortir-te per tirar endavant.

Malgrat tot, "Des-concert" no es publicarà.

Sí, els editors diuen que no és comercial.

Com penses fer que la gent la conegui?

Intentaré fer-ne una edició de luxe en fotocòpies. Els primers deu dies m'amoinava molt com la podria publicar, ara ja no.

Hi ha algú que t'ha aconsellat en "Des-concert"?

Aconsellar-me no. Però sí que m'han donat la seva opinió sobre aspectes molt concrets de l'obra. Una va ser l'Eva Vázquez, que fa uns anys, quan ella en tenia disset, també va ser finalista del Just Casero. L'altre és en Nif (Jordi Arbonès), guanyador del premi Documenta.

Què tens pensat fer a partir d'ara?

Tinc una altra obra pensada però encara no n'estic massa convençuda. La tinc en la tercera versió i ja l'he presentada a un premi. Escric quan en tinc necessitat, de la mateixa manera que també tinc necessitat de fer altres coses.

meu estil d'escriure, el meu llenguatge personal. Així supero l'etapa d'imitació en què estava.

"Des-concert" és part de la teua vida?

Tot el que fa una persona té a veure amb ell mateix. Tot és autobiogràfic, escriguis el que escriguis, t'agradi o no t'agradi.

Com la definiries?

No tinc ganes de definir el llibre. Crec en la llibertat de la gent per interpretar. Quantes més coses se'n diuen més es condiciona la lectura que se'n fa. Elevar la mediocritat en art depèn de la interpretació personal.

Quin és l'element que hi predomina?

Em baso en les sensacions i en els sentiments,

A veure què ens duran a taula

En Jordi Arbonès (Nif), torna en aquestes planes a explicar-nos una "Història nadalenca". A en Nif, guanyador dels Premis Recull i Documenta, i

guionista de ràdio, ara en director de cinema, Jordi Cadena li ha adaptat un conte del llibre CRESTA (Premi Recull). Li agraïm que encara es recordi de nosaltres.

No ho entenc. Hi ha moltes coses que em són conegudes, això sí, però tinc la sensació d'haver-me equivocat de casa. Com puc haver sortit d'aquí, jo? Els anys, deu ser això; els anys, que ho maseguen tot. D'aquesta casa, que indubtablement és la de la meva infantesa, és d'on vaig marxar.

Sóc el cap de taula. Miro al meu voltant. El silenci és esglaiador. Sort que no he portat la xicota. No està preparada per veure coses com aquesta. Només és

decadència el que m'envolta? Hem arribat a les postres i he pres la determinació de no tornar mai més. La distància deforma la realitat, constato. Els records es magnifiquen, afirmo. I un vel de nostàlgia m'entela els ulls. Són les festes de Nadal; he vingut a casa i enyoro el quarter. Observo el meu germà petit i m'adono que ni tan sols em queden ganes de trencar-li la cara. Hauri aguantat que toqués rock and roll, que es drogués, que es fes vegetarià o que anés de putes, però

que sigui un insubmís... Res, el llistó del fàstic que em provoca a hores d'ara ja ha superat a bastament la tempesta del vòmit més sincer. I els pares, arrugats i indiferents, em miren amb recel; en els seus ulls hi descobreixo una escandalosa indiferència. Ningú, ni l'àvia, no s'alegra que m'hagi assegut a taula vestit amb l'uniforme. A partir d'ara hauré d'adaptar-me a la meva nova situació: esdevinc un orfe voluntari. El plat és petit i el pastís se'm torna agre a

frigoríficos del ter
S.a.

**ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC
I SALA D'ESPECEJAMENT N.º R.S. 10.4125/CAT-10.03930/GE**

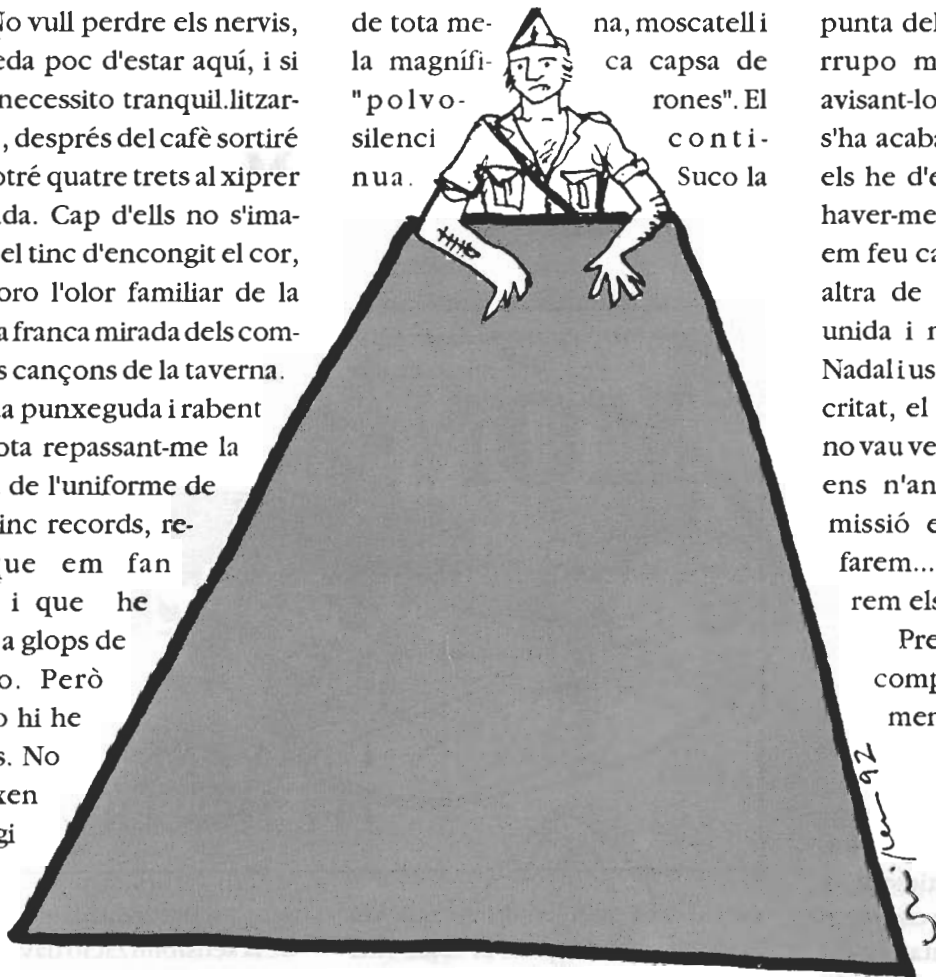
C/. Major, 419 - Tel. 23 31 11*
17190 SALT
Fax 24 45 18 - Telex 56204 FTER-E
Apart. Correus, 239 - 17080 GIRONA

L'ALTRE IMATGE

la boca. No vull perdre els nervis, ja em queda poc d'estar aquí, i si veig que necessito tranquil.litzar-me un xic, després del cafè sortiré al jardí i fotré quatre trets al xiprer de l'entrada. Cap d'ells no s'imagina com el tinc d'encongit el cor, com enyoro l'olor familiar de la caserna, la franca mirada dels companys i les cançons de la taverna. I la llengua punxeguda i rabent de la xicoteta repassant-me la botonada de l'uniforme de gala. Sí, tinc records, records que em fan tremolar i que he d'aplicar a glops de Soberano. Però aquí ja no hi he de fer res. No es mereixen que m'hagi gastat la paga en torrons

de tota me-
la magnifi-
"polvo-
silenci
nua.

na, moscatelli
ca caps de
rones". El
conti-
Suco la

punta del puret al conyac i la xarrupo mentre els contemplo, avisant-los que la nostra història s'ha acabat. Potser es creuen que els he d'estar sempre agraïts per haver-me dut al món, imbècils. No em feu cap falta; jo ja en tinc una altra de família, més gran, més unida i més ferma. Però bé, és Nadal i us perdono la vostra mediocritat, el vostre menyspreu quan no vau venir a acomiadar-me quan ens n'anàvem a l'estranger en missió especial. En fi, què hi farem... acabarem de dinar, obrirem els regals i adéu-siau...

Prefereixo cent vegades la companyia de la cabra del regiment.

Jordi Arbonès
(Nif)

Fàbrica de miralls
Col·locació i instal·lació
Especialitat en vidrieres
artístiques
Finestres de Celosia
Mampares per a bany

DISTRIBUIDOR

SOLARS.A.

Per a més informació,
visiteu el nostre web:
www.solars.a.com

C/. Joan Maragall, s/n. - Zona Esportiva
Telèfon 23 58 11 - SALT

Venda i reparació de bicicletes
velomotors i motos

**MOTOS
CATALUNYA**

PERE TEIXIDOR

C/. Major, 307
Telèfon 23 93 67
SALT

MONTESA	DUCATI
PEUGEOT	VESPA
VESPINO	DERBI
DUCCSON	PUCH
HONDA	

PEDRA BANYOLES®

PEDRA

Explotació i elaboració
de la pedra de Banyoles

**MARBRES
PORQUERES**

MARBRES, PISSARRES I PEDRES NATURALS

Àngel Guimerà, 48 - Tel. (972) 57 07 24 - Fax (972) 57 08 74 - 17846 MATA-PORQUERES (Girona)

Món-3 Universitaris pel Tercer Món

Món-3: Universitaris pel Tercer Món és una organització no governamental pel desenvolupament que pretén contribuir amb la seva activitat a assolir solucions veritables pel problema del subdesenvolupament. És una proposta de treball adreçada a fer prendre consciència, consciència crítica, a la nostra societat de transformar l'ordre econòmic, polític i social en què es basa el nostre món, per construir-ne un altre de més just.

No volem amb aquestes paraules filosofar, ni fer volar coloms. No volem que aquest article sigui un seguit de medalles que ens anem penjant. La nostra voluntat és explicar-vos com pensem, quines són les nostres línies d'actuació i les diferents activitats per aquest curs.

Món-3 està format per estudiants, professors i llicenciats de la Universitat de Girona, que mitjançant les nostres activitats pretenem fomentar-hi una veritable estratègia pel desenvolupament, una altra manera de veure aquest món on vivim i fer-lo més humà.

Les arrels d'aquests plantejaments es troben en la convicció profunda que, potser, la contra-

dicció més gran i aberrant que viu la Humanitat de quasi el segle XXI és l'abisme que separa la minoria de la població mundial que viu en l'opulència de la majoria que viu en la misèria i l'opressió. Davant això hom no pot restar insensible. Aspectes i valors com la caritat, o el pensar que davant això nosaltres no hi podem fer res, cal renovar-los i substituir-los per la voluntat de conèixer la manera de viure, la cultura, la problemàtica que envolta els països del Tercer Món, i per la sensibilització i el compromís crític davant aquesta plural realitat.

A partir de plantejar la realitat, de la sensibilització davant aquesta, ens hem d'interrogar sobre el perquè de tot això. Descobrir que potser, encara que involuntàriament és clar, el còmode nivell de vida que gaudim es fonamenta en la fam dels somalis o la violència que viuen els salvadorencs per part del seu "propi" exèrcit. I llavors hem de ser prou honestos per denunciar-ho i, fins on puguem arribar, treballar per a canviar-ho, canviar com pensem els nostres ciutadans i els governs.

Llavors veurem també que la

Sport Garatge, s.a.

JOSEP CASALS

- * Reparacions
- * Engrassaments
- * Neteja

Pas. Marquès de Camps, 5
Tel. 23 33 11 - SALT

**Subministres
Catalunya, s.l.**

VOLVO

Camions i Autobusos

Pas. Marquès de Camps, 3 - Tels. 23 33 11 - 23 78 83
SALT

nostra lluita va associada a d'altres lluites, per la pau, el respecte al medi ambient, la lluita contra la desigualtat i la marginació a casa nostra,...

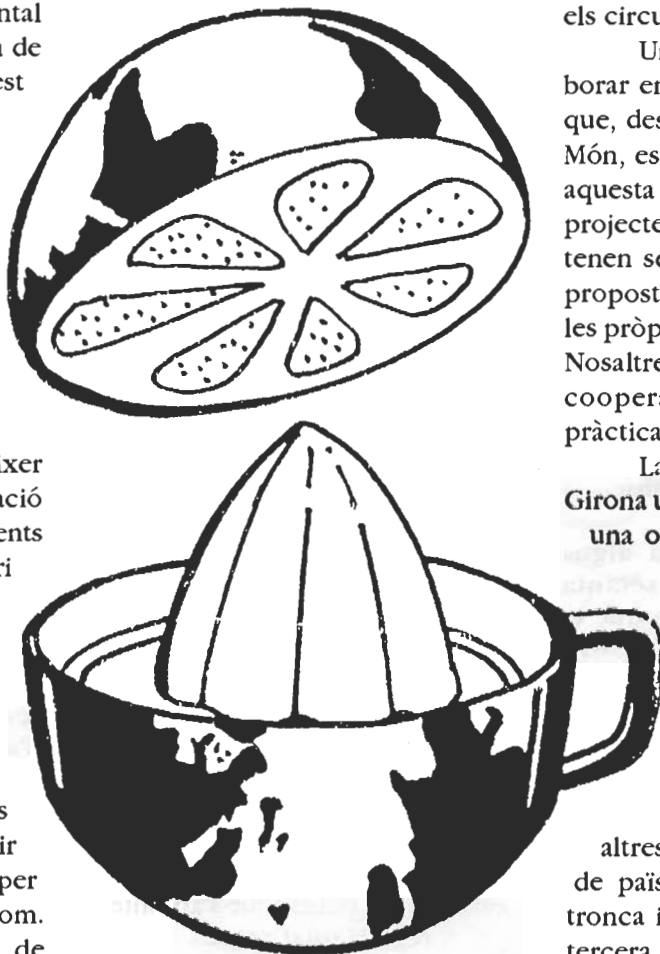
El nostre treball s'estructura en tres grans línies d'actuació. La primera, i potser la que més ens ocupa i hi treballem, és la tasca de sensibilització i divulgació de la realitat del Tercer Món, fonamental per canviar l'actitud majoritària de la nostra societat envers aquest problema.

Per tractar el tema de la sensibilització volem organitzar aquestes diferents activitats: exposicions d'acudits i cites d'escriptors i filòsofs a les diferents facultats de la Universitat de Girona, per tal d'animar el col·lectiu universitari a participar en el nostre grup, a aportar-hi idees, a conèixer aquest món; un curs d'aproximació al Tercer Món on tractarem diferents temes i aspectes; un seminari sobre els pobles indígenes d'Amèrica Llatina; xerrades i conferències per explicar l'experiència d'aquesta estiu de molts de nosaltres a països d'aquest Tercer Món, o bé sobre el GATT, sobre antropologia; i tertúlies per parlar i descobrir, per discutir i plantejar qüestions, pensades per a aquest curs, i obertes a tothom. Pretenem que aquesta tasca de sensibilització no es quedi només a la Universitat, sinó que arribi als Centres d'Ensenyament, i a Girona en general.

Un segon camp de treball se centra en incidir en l'educació, preferentment formal, tant de secundària com de primària. L'ensenyament i l'educació, com a marc d'adquisició de coneixements i **ahora de valors**, és important per **modificar aquest nostre sistema i fomentar actituds com la solidaritat, la cooperació, el respecte i la coneixença mútua.**

Davant aquest repte, per a aquest curs que hem començat,

volem acabar d'organitzar i estructurar el Centre de Recursos pedagògics per l'educació pel desenvolupament, per oferir-lo a les escoles i instituts de la província, a educadors, a estudiants que facin treballs de recerca sobre un tema determinat, o a tota aquella persona amb voluntat de descobrir nous aspectes.

Volem oferir llibres, unitats didàctiques, videos, però alhora assessorament, formació, i nous materials i treballs, en aquest Centre de Recursos.

Una altra proposta és l'activitat plantejada a l'Ajuntament de Girona, dins la programació dels Recursos Educatius que ofereix a escoles i instituts. Amb aquesta proposta volem plantejar les desiguals i opressoros relacions entre el nord i el sud a partir d'un joc, als alumnes de secundària.

Aquest any a Món-3-Girona som molta més colla, fet que ens anima i fa que es puguin plantejar

noves i diferents idees. Un nou grup dins Món-3-Girona és el grup que vol tractar i assumir temes relacionats amb la immigració, grup que tot just està començant a estudiar les possibilitats d'intervenir en aquest àmbit. Un possible objectiu és el de crear espais de relació i comunicació entre immigrants i persones d'aquí, per tal d'ampliar els circuits de relació.

Una tercera línia és col·laborar en totes aquelles iniciatives que, des de l'altre actor, el Tercer Món, es plantegin per transformar aquesta societat. Pensem que els projectes a un país del Tercer Món, tenen sentit si les iniciatives i les propostes de solucions surten de les pròpies organitzacions de base. Nosaltres podem col·laborar-hi i cooperar-hi per posar-les a la pràctica.

La nostra voluntat de crear a Girona una Oficina de Cooperació, una oficina que pugui informar dels diferents projectes que es porten a terme a països del Tercer Món a totes aquelles persones interessades, que busqui nous projectes i activitats de cooperació, que procuri connectar amb altres ONG's i altres organismes de països del Tercer Món, s'entronca i es fonamenta en aquesta tercera línia d'actuació de Món-3.

Són moltes, doncs, les idees per aquest curs 92-93, i us animem des d'aquestes planes a afegir-vos-hi, a participar i discutir amb nosaltres, aquest complex i plural tema.

Ens trobareu cada dimarts a partir de les 8 del vespre, o bé tots els matins, al nostre local situat al carrer Portal Nou, número 27, de Girona. El nostre tel. és el 20 67 07.

Nosaltres estem molt animats i amb voluntat de continuar lluitant.

L'aigua de Sant Aniol

"Un grup d'empresaris de la comarca de la Garrotxa iniciaran, a partir del primer trimestre de l'any vinent, la comercialització de l'**aigua mineral natural** localitzada en els aqüífers de la finca "La Talleda" de Sant Aniol de Finestres..."

Aquests aqüífers van ser trobats a final de l'any 1988 pel propietari de la finca... Els estudis d'analítica han demostrat que la **qualitat de l'aigua és de les més altes que es coneixen a tot Europa**. Aquestes anàlisis han estat fetes, a més, amb extraccions continuades d'un milió de litres controlades pel Laboratori del doctor O.R.

La zona d'extracció ha estat qualificada com a àrea de grans riqueses hidràuliques, amb absència d'activitats humanes...

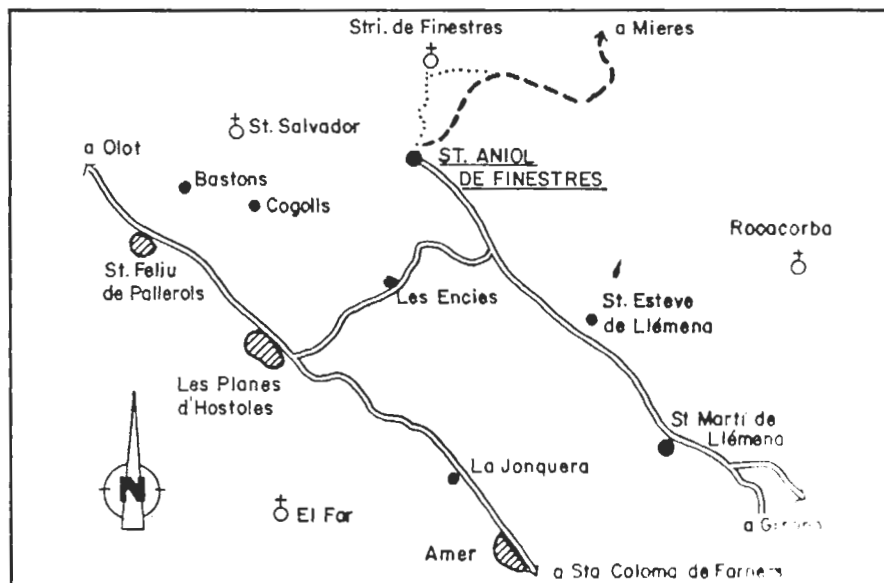
El cabal d'aquesta aigua permet una extracció de **setanta mil litres a l'hora, xifra que equival a una mitjana de 613 milions de litres a l'any**.

Actualment es porta a terme el projecte urbanístic que contempla la construcció de la planta embotelladora, disposant dels permisos de l'Ajuntament de Sant Aniol i de la Direcció General d'Urbanisme...

L'aigua de Sant Aniol es comercialitzarà amb un nom que faci referència a la zona, actualment en estudi...

La línia de producció permetrà embotellar 14.000 ampolles d'aigua a l'hora, en envasos de vidre de mig i un litre..." (Informació recollida dels diaris).

La contaminació de moltes fonts i de la majoria d'importants rius de Catalunya, juntament amb el gust de clor que per a molts té l'aigua de la xarxa potable de les ciutats, ha fet que aquests darrers anys hi hagués un important increment (s'ha multiplicat per 8 o per 10) en el consum d'aigua embotellada.

Cal dir que un servidor és un habitual consumidor d'aquest tipus d'aigua, però no diré marques per a no fer-ne propaganda.

El problema pot venir, i així s'està plantejant en determinades zones riques en aigües subterrànies (zona de Sta. Coloma de Farners, i molt especialment tot l'entorn de la muntanya del Montseny, Arbúcies), que l'increment de plantes embotelladores i la subsegüent explotació de les aigües dels aqüífers pot repercutir en una disminució del cabal de les rieres (que s'aprofiten per a regar), o tal vegada en una disminució del nivell dels pous d'aigua que són en bones condicions i de bon gust.

La sensibilització per aquest problema, una sobre-explotació del ric subsòl en aigües, ha fet que s'endeguessin campanyes en contra. Hem vist cartells demanant un pla hidrològic i racional (a nivell territorial) i exigint el control i bon ús de les activitats extractives d'aigües subterrànies. I cal dir que aquest pla és necessari i urgent.

La planta embotelladora de la finca de "Can Talleda" de Sant Aniol de Finestre suposa, tal com diuen els mateixos promotors, una explotació de **613 milions de litres a l'any**.

Les preguntes que ens fem són de si aquesta extracció anual repercutirà, a la curta o a la llarga, en el conjunt de la zona i més concretament en la riera de la Llémena i els seus rierols. I per extensió, en la zona del Ter més immediata.

Per altra banda, i així s'assenyala, és una zona amb absència d'activitats humanes. No voldríem que això fos un inici per explotar la Vall de Llémena amb altres activitats "especialment especulatives" de les que fins ara, sortosament, se n'ha ressentit poc, llevat d'alguns casos aïllats.

Cal que els grups ecologistes i gent sensibilitzada per la natura vetllin per la conservació de la Vall i de l'entorn de Finestres. Expoliar la zona seria un pecat. I no voldríem que l'aigua de Sant Aniol fos una expoliació que repercutís en les fonts i aqüífers de la Vall de Llémena. Si hi ha aigua per a tots també en beurem de la de Sant Aniol (o del nom que li posin). Si es produeix una sobre-explotació, aleshores caldrà evitar que s'obrin nous pous abans no sigui massa tard. El temps ho dirà, però caldrà estar alerta.

Els veterans del F.C. Barcelona: Ladislao Kubala, Gustavo Biosca, Martí Vergés, Quim Brugués, Lluís Coll i Josep Puig "Curta" van ser convidats al programa "El Petit Esport" de Ràdio

Salt que conduceix la Pili Fernández i es va realitzar en directe des del camp Municipal del C.F. Salt, amb moltíssima participació de conegudes personalitats del món del futbol.

Instantània que recull la gran expectació que va originar la presència dels veterans del F.C. Barcelona a la retransmissió en directe del programa "El Petit Esport" de Ràdio Salt, des del Camp Municipal del C.F. Salt.

El Sr. Xavier Coromines, alcalde de Salt els va rebre a l'ajuntament fent-los signar al llibre d'honor de l'ajuntament i obsequiant-los amb el llibre del poble de Salt.

Moment en què Ladislao Kubala i Biosca posen amb el President del C.F. Salt, senyor Narcís Vinyoles i el propietari del Bar-Restaurant L'Espelma-La Ibrasa, Sr. Alfons...

**restaurant
VILANOVA** II

**Jordi Vilanova i Xifra
M.ª Lluïsa Torrent i Frigolé**

Psq. Marquès de Camps, 51 Tel. 23 30 26
17190 SALT (Girona) PREGUEM RESERVIN TAULA

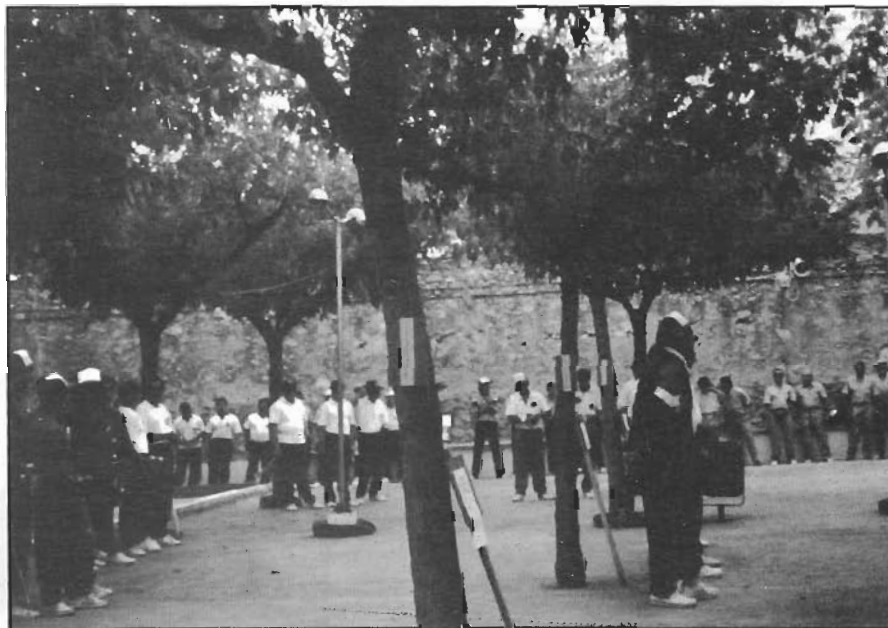

Ctra. Barcelona, 469 - Tels. 22 07 06 - 21 00 61
 Fax 22 35 57 - 17001 GIRONA

Activitats del Club

El dia 29 de novembre, a les pistes del club va tenir lloc la celebració del tradicional Torneig patrocinat pel nostre bon amic Antoni Surribas, que any darrera any col·labora amb el nostre club. Aquesta edició a superat totes les prediccions, ja que el nombre de jugadors inscrits ha estat de 66, això vol dir 22 tripletes.

A les 9 del matí, amb la puntualitat que ens caracteritza, es van donar inici les partides distribuïdes en 4 grups de tots contra tots. Els dos primers de cada grup passaven a les semifinals de general i consolant.

Cap a les 5 de la tarda van començar aquestes semifinals i sobre les 7 del vespre es va donar per acabat el campionat. El Sr. Surribas va fer l'entrega dels premis, ajudat pels membres de la junta de la petanca. La Sra. Dolors Gamundi, presidenta del Club, va adreçar unes paraules d'agraïment al patrocinador i a tots els jugadors assistents.

Els resultats foren els següents. General: 1.er, Josep Boo, Josep M.ª Nogué i Magdalena Battallé, 2.^{on}, Carles Fàbrega, Maria González i Àngel Diviu. 3.er, Manel Ros, Lluís Nogué i Sònia Pérez. 4.^{art}, Carmen Muñoz, Pepita Cobo i Júlia Oliveras. A la consolant, el 1.er Manel Granda, Mònica Marín i Lluís Boada.

2.^{on}, Antònia Espinosa, Joaquim León i Montse Ayats. Des d'aquí agraïm al Sr. Surribas la seva col·laboració i desitgem que sigui per molts anys.

Ja fa uns quants diumenges que es juga la lliga d'hivern els matins a les pistes del club i cada diumenge que passa l'ambient és més bo. Esperem que els que encara no vénen a jugar s'animin i vinguin a tirar quatre boles "o cinc que diria en Macias". Animeu-vos petanquistes!

Aprofito l'ocasió per desitjar-vos Bones Festes de Nadal i un pròsper any 1993.

Josep Boo

**GESTORIA
ADMINISTRATIVA**

Impostos - Vehicles - Llicències - Assegurances Socials
DECLARACIÓ DE RENDA, podem solucionar els vostres dubtes

ASSEGURANCES - INCENDIS - ROBATORIS - VEHICLES, etc...
NACIONAL HISPÀNICA, S.A. - SEGUR - CAIXA - GENERALI

Pas. Països Catalans, 147 - Tel. 24 44 49 - 17190 SALT

REMOTO
CENTRE RECANVIS MOTO

VENDA RECANVIS
TALLER REPARACIÓ

AGESSU
PLÀSTICA FIBRA

IMPORTADOR PER A ESPANYA

UTM

ariete

MALOSSEI

CHIARAVALLI
LA CORONA DE CAMPION

polini

Ramon i Cajal, 8 - Telèfon 24 00 61 - SALT

CAGAFERRO

l'acudit foll

CAP i POTA

Assetjada pels fils

(foto: M. Fita)

La torre de Sant Dionís ha estat, darrerament, dignament restaurada, la qual cosa ens fa felicitar els seus propietaris i els qui han vetllat perquè l'edifici i el seu entorn s'hagi pogut salvar. I, a més, un edifici històric i tan representatiu de la vila de Salt.

Però ara, el que hi sobren són els fils. Fils i pals elèctrics que travessen la façana i enlletgeixen el conjunt.

Per què la torre no pot lluir sense elements que la malmetin? Qui ha de treure els fils: ENHER? Què hi pot fer l'Ajuntament? El Departament de Cultura no té ajuts per aquests casos? El que cal és que els fils se soterrin i es deixi la torre tranquil·la.

COPSAT AL VENT

Una historieta

El fet d'haver passat una bona part de la meua joventut servint clients en la taverna que tenien els meus pares, em va portar a conèixer molta gent de les més variades condicions i d'escoltar tota mena d'histories. Avui m'entretinc a recordar-ne una que, si no descriu res d'important, ens presenta un protagonista, home senzill, però amb un orgull innat en gent de la seva condició, de no deixar-se trepitjar per ningú i zelós de la seva independència.

Aquest home, que l'anomenarem Perot, era un home ja gran, solter, que vivien junts amb la seva germana en una masia de la seva propietat, com també ho eren les terres que cultivaven, i es dedicaven al conreu d'hortalisses que la germana venia al mercat del poble. Era considerat molt garrepa, fins al punt que quan anava a la taverna li deia a la tavernera, com si es tractés d'un gros dispendi: "noia: mal es perdi tot, porta'm una arengada".

El cas curiós es va donar en un dia de forta tramuntana que l'impedia anar troç, havia arribat al poble una companyia de comedians i van fer una representació a la tarda -L'home que no sabia on anar va decidir acudir-hi i a pesar d'haver d'ocupar un lloc molt poc còmode, li va agradar molt. Tant, que li va manifestar al seu company veí de seient, que ell estava decidit a fer construir un teatre pel seu compte. Un local més gran que servís per teatre i sala de ball. La gent que el coneixia s'ho va prendre com una broma i no s'ho volia creure. Tampoc hi deuria donar gaire importància el mestre d'obres quan li va fer l'encàrrec de portar-ho endavant, i van passar uns quants dies sense que se'n cuidés. Va ser necessari recordar-li que si no ho activava aviat, se'n buscaria un altre, que pagant sant Pere canta.

Davant l'estupefacció de tothom va començar l'obra i en Perot, per estalviar, ell mateix es feia les tragines amb la seva mula blanca, amb la qual s'entenen tan bé, que quasi l'hauria pogut deixar anar sola.

L'obra va anar endavant i ja estaven a punt de corbrir quan, el nostre home, un bon dia el matí, mentre transportava les peces per construir les encavalcades, estaven fent la seva passejada, tot prenent el sol, les persones més representatives del poble. Un d'ells, que era el banquer, va dir als seus companys: "mireu; ara va amb el seu carro en Perot, i com que la cosa del teatre es veu que va endavant, li hauríem d'oferir si li fa falta un cop de mà".

A l'arribar el nostre tragner a la seva altura, li van fer amb la mà que es parés. L'home, amb un xooo... molt allargassat, va fer parar el carro.

Digui'n, senyor Papitu i la companyia.

Home, com que veiem que va de debò això del teatre i ara et vindran les despeses més grosses, entre tots hem convingut que si et fa falta un cop de mà, pots disposar de nosaltres.

No mana res més, senyor Papitu?

Home, no.

Doncs gràcies, no serà necessari. Encara em queda una semal de duros vells per encetar.

I després de despedir-se desitjant-los molt bon dia, va donar un arri sec a la mula i va continuar el seu camí, deixant-los amb un pam de nas, tot content d'haver pogut demostrar que la gent senzilla, també té el seu amor propi.